

Yttrande gällande "Nätt och jämnt likvärdighet och effektivitet i kommuner"

Orsa kommun kommer att förlora intäkter motsvarande 6 mkr om förslaget fullt ut går igenom. Den förlorade utjämnning motsvarar 1,1% av 2024 års skatter och generella bidrag vilket medför en stor påverkan på kommunens ekonomi. Utöver dessa förändringar försvinner även det generella bidraget för Medel till befolkningsmässigt mindre kommuner och Bucht medel samtidigt som befolkningen sjunker. Detta sammantaget medför riktigt stora utmaningar. Vilket också gör att Orsa kommun inte tillstyrker utjämningskommitténs förslag.

Den parameter som slår hårdast för Orsa kommun är **glesheten**. Den förändrade beräkningen av bebyggelsestrukturen slår oerhört hårt mot Orsa kommun.

- En delmodell som drabbas hårt av det nya förslaget är "Förskoleverksamhet och skolbarnomsorg". Här sker stora minskningar i kostnadsutjämnningen trots att kommunen har låg utbildningsnivå, höga sjuktal och stor ohälsa. Problemen syns tydligt både i förskola och skola där det krävs många extra resurser samt inom Individ- och familjeomsorgen där andelen placeringar av riktigt unga barn ökat kraftigt. I det fall kommunen tappar ytterligare i kostnadsutjämnningen kommer det att drabba redan utsatta grupper.
- Utredningen måste ta hänsyn till hur andra bidrag har förändrats annars blir de negativa effekterna för en kommun som Orsa mycket allvarliga när kostnadsutjämnningen kraftigt försämrats samtidigt som andra för kommunen betydande bidrag försvinner. Orsa kommun kan inte ställa sig bakom utredningens förslag till omfördelning inom kostnadsutjämnningen då utredningen inte har tagit hänsyn till hur andra bidrag har förändrats.
- Som ett alternativ till att räkna om i modellen föreslår Orsa kommun därför en kompensation i form av ett bidrag till befolkningsmässigt mindre kommuner med stora utmaningar.
- Kommuner med stor andel turister måste få kompensation för att kunna tillgodose ortsbors och turisternas behov av bland annat infrastruktur. Vad gäller VA-investeringar finns det ett ofantligt stort renoverings- och investeringsbehov i landets kommuner på grund av ålder och klimatpåfrestningar. För turistkommuner blir behovet av nyinvesteringar än större. Hänsyn måste därför tas till turismens merkostnader vilka utgör en stor andel av en liten kommuns kostnader. Orsa kommun kan inte ställa sig bakom utredningens förslag då det saknas kompensation för de merkostnader som turismen medför.

- Vad gäller infrastruktur och framför allt VA-investeringar måste staten ta ansvar för landets kommande renoverings- och investeringsbehov. Maastrichtskulden talar sitt tydliga språk där det tydligt framgår hur stora investeringar skjuts över på kommunsektorn och medfört en kraftig ökad skuldsättning i kommunerna och de kommunala bolagen.
- Utredningen har föreslagit att 17 av dagens riktade statsbidrag skulle kunna göras om och överföras till generella statsbidrag. Orsa kommun är positiv till att andelen riktade bidrag minskar och i stället ingår i de generella statsbidragen.

Mikael Thalín
Ordförande i strategiutskottet
Orsa kommun